

Laten we lekker weer gaan spelen

Klimmen en klauteren, van de glijbaan af, schommelen: als kind deden we het dagelijks, maar eenmaal volwassen niet meer. Toch zijn er redenen waarom we het wél zouden moeten doen.

TEKST: SIGRID STAMKOT FOTO: 123RF

Weten we het nog? Roetsjend van de hoge glijbaan af, een vogelnestje in de ringen van de speeltuin en keihard in de regenplasplassen stampen. Een lol dat we hadden! Zodra we ouder worden en daarmee de verantwoordelijkheden komen, lijken we het kinderlijke van vroeger kwijt te raken. Jammer, want het kind in jezelf omarmen heeft zo zijn voordelen.

„Je innerlijke kind helpt je ontspannen en je zorgen en piekergedachten aan de kant te schuiven”, weet coach Mariska Ruissen (40), bedenker van onder meer de training 'Finding your own Alice'. „Ik geloof er namelijk in dat je eigen blij speelse kind enorm op Alice in Wonderland lijkt. Als je vol speelsheid, nieuwsgierigheid en verwondering rondkijkt, dan is geen avontuur je te groot en kun je steeds opnieuw je eigen grenzen verleggen.” „Je innerlijke kind heeft vaak geniale invallen. Kijk maar naar je eigen of andere kinderen: die komen vanuit hun speelsheid soms op ideeën die je volledig verrassen. Het kind in jou is onderdeel van je en dat negeren zorgt ervoor dat je een belangrijk deel van jezelf ontkent.”

Karina de Jong doet dat dan ook niet. Regelmatig gaat zij met vijf vriendinnen aan de gang met dingen die ze als kind ook deed. Toneelspelen in de woonkamer bijvoorbeeld, of touwtjespringen en daarna van de heuvel rollen. „Ik merkte dat ik spelen miste. In een opleiding die ik deed, werd ik uitgedaagd om weer te spelen en daar werd ik zo blij van. Ik heb toen een mail naar vriendinnen gestuurd en binnen een dag had ik een groepje van zes dames bij elkaar.”

Bij de eerste keer toneelspelen was er nog wat gêne, merkte De Jong, maar inmiddels is die voorbij. Tijdens het 'buitenspelen' in de duinen keek een sportgroepje hen even raar aan. Het werkt bevrijdend om aan je impulsen toe te geven, merkt ze. „Heerlijk om ongeremd te zijn. Niets wat je tegenhoudt, gewoon uitproberen, vallen en opstaan, lak aan de wereld en je eigen ding doen. Ik voel me dan als een kind, maar beseft terdege dat ik een volwassen vrouw ben. Het is gewoon zo fijn om je te laten gaan.”

In de ballenbak

Cursussen, boeken als 'Volwassen worden is optioneel' van Marloes de Vries en speelhallen voor volwassenen: de laatste jaren zijn er steeds meer mogelijkheden om dat innerlijke kind te bevrijden. Zo begon Robin Brouwer samen met zijn broer Kai FunBase in Amsterdam. Een speelplaats voor volwassenen met een ballenbak, Lego, veel bordspellen en een levensgrote Jenga-toren.

„We vroegen ons af waarom er niets voor volwassenen was om te spelen”, aldus Brouwer. „Genoeg hallen waar kinderen kunnen klauteren en los kunnen gaan, Er zijn ook wel zalen met trampolines voor volwassenen, maar dat is maar één activiteit. Waarom niet alles ineen?”

Staan sommigen wat voorzichtig aan de rand van de ballenbak, anderen gaan meteen los, merkt hij. „Het is een soort vlucht uit de maatschappij, die veel van ons vraagt. Vooral jongvolwassenen hebben moeite met de overgang. Zij hebben met een baan en huis ineens heel veel verantwoordelijkheden en ze missen vrij zijn, spelen met vrienden.”

Zijn liefdes, zijn liedjes, het succes van 'Papa': het liep toevallig zo, zegt **Stef Bos**. Echt toeval? Of geluk? „Nou ja, ik heb dat toeval wél toegelaten.” In deze aflevering van Levenslijn vertelt de zanger over de ijkpunten in zijn bestaan.

L euk, een vraaggesprek, reageert hij. Maar wanneer? Nu hij over is uit zijn tweede vaderland Zuid-Afrika moet hij overal tegelijk zijn. Theaters, radio-interviews en tv-optredens. Maar hij wil best praten over zijn levenslijn. Onderweg dan maar. In de auto, onderweg van Antwerpen naar Hilversum vertelt hij honderduit. Over zijn jeugd, zijn liedjes en zijn liefdes.

1961 Liefde

Geboren in Veenendaal als de jongste van drie kinderen. Zijn ouders runden een juwelierszaak. „Mijn vader was de ambachtsman, de creatieve goudsmid. Mijn moeder was de drijvende kracht achter de winkel. Zij kon goed met klanten omgaan.” „Veenendaal is een christelijk stadje. Er zitten veel zware broeders. In mijn jonge jaren was tachtig procent daar bang voor de duivel. Wij waren thuis ook gereformeerd, maar we hoorden gelukkig bij een tak met progressieve dominees. Zij preekten geen hel en verdoemenis, maar vertelden dat God liefde is. Daarom heb ik goede herinneringen aan het geloof. Voor mij is het een goede richtlijn voor mijn leven geweest. Maar of de gelovigen nu naar een kerk of een moskee gaan, maakt me niet uit. Als het maar niet hypocriet wordt, want dat kom je vaak tegen, in kringen met strenge regels. Logisch, want hoe steviger de druk van boven, hoe groter de behoefte om eraan te ontsnappen. Desnoods stiekem, in het donker.”

1973 Atletiek

Via de mavo naar de havo. „In mijn vrije tijd had ik een krantenwijk om wat bij te verdienen. Ik zat op voetbal en op atletiek. Mijn favoriete onderdeel was hoogspringen. Lange benen, hè?”

1980 Zitzak

Naar de lerarenopleiding in Utrecht. „Ik zou geschiedenis gaan geven. Geschiedenis interesseert me, omdat ik probeer te begrijpen waarom de dingen zijn gebeurd zoals ze zijn gebeurd.” „Die studie heeft bij mij twee weken geduurd. Toen liep ik achter een meisje aan dat iets heel anders studeerde. Dat wilde ik dus ook. Het was toen nogal een softe bedoening in het onderwijs, dus met dat meisje belandde ik bij een studie die omgangskunde heette. Dat was een mengeling van sociologie, psychologie en een heleboel ander gepraat. Zie je het voor je? Daar zat ik als amateurvoetballer uit Veenendaal ineens in een zitzak over mijn gevoel te mijmeren.” „We werden opgeleid om op het mbo les te geven in sociale vaardigheden in de gezondheidszorg. Door al dat gepraat leerde ik ook de zachte kant van mezelf een beetje kennen. Dat was wel goed voor me. Ook die medische kant vond ik wel interessant. We leerden toen al veel over dementie, bijvoorbeeld. Omdat ik een zwak heb voor de kwetsbaarheid van ouderen, verdiepte ik me daar graag in. Daarom zei ik ook meteen ja, toen ze me later vroegen als ambassadeur voor de Hersenstichting.”

1961 Liefde

1973 Atletiek

1980 Zitzak

1985 Antwerpen

1990 Samson & Gert Papa

1985 Antwerpen

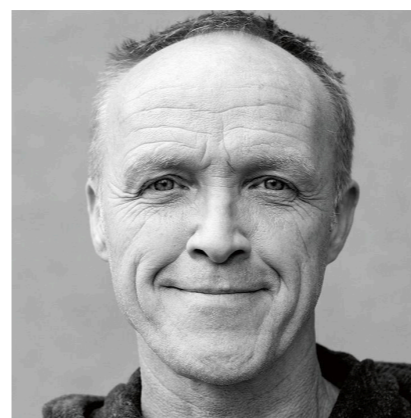
Hij schrijft liedjes en begint een cabaretduo met een student Nederlands. „Hij ging kort daarna een theateropleiding in Antwerpen doen en vroeg of ik meeding. Maar ik kom uit een net gezin, dus dan maak je eerst je studie af. Kort daarna ben ik hem toch gevolgd. Die opleiding had ik echt nodig om verder te kunnen in het theatervak, want ik was onzeker of ik wel iets kon, op het toneel. Op die school kreeg ik een klein beetje zelfvertrouwen.” „Om rond te komen, werkte ik op zaterdag in een tweedehands boekhandel. Het was een karig, maar romantisch bestaan.”

1990 (1) Samson en Gert

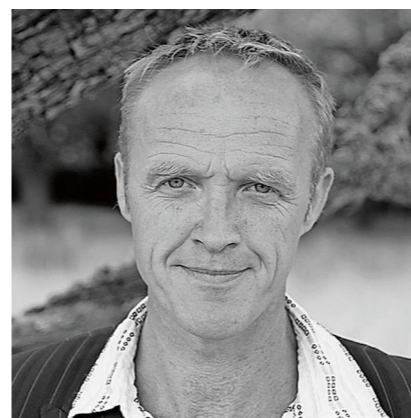
Na het afronden van zijn theateropleiding speelt hij toneel, schrijft hij teksten voor anderen en is hij als buurman Mengelmoes te zien in een tv-serie met Samson en Gert. „Die rol kwam via mijn toenmalige vriendin. Zij was zangeres en deed met een liedje van mij mee aan het Eurovisie Songfestival. Ik mocht alleen maar in haar achtergrondkoor meezingen, maar het was zo'n succes dat ons hele leven op zijn kop stond. Bij tv-opnamen kwam Gert Verhulst naar me toe. Hij vertelde dat hij bezig was met een programmaatje met een hond. Of ik daar misschien wat liedjes voor wilde schrijven. En omdat ik toneelschool had gedaan, mocht ik ook een vervelende buurman spelen. Ik zei geen nee, want ik kon de centen goed gebruiken. Dus opeens stond ik daar in een studio tegen een hond te praten.”

1990 (2) Papa

Hij brengt zijn eerste liedjes uit. De single 'Papa' wordt een megahit. Het album scoort dubbel platina en hij wint ongeveer alle prijzen die te winnen zijn. „Ik schreef het nadat ik een weekend naar mijn ouders in Veenendaal was geweest. Op die zondagmiddag vroeg mijn vader ons aan tafel te komen zitten. Hij vertelde dat hij ziek was. De dokter dacht dat hij nog een maand of drie te leven had. Ik was zwaar aangeslagen en dacht vooral: 'Je mag nog niet gaan. Ik heb nog helemaal niet laten zien wie ik ben'. In de trein terug naar Antwerpen, heb ik toen die tekst geschreven. Niet zozeer met een plaat in mijn achterhoofd, want dat kwam later pas. Nee, ik schreef het vooral met de bedoeling

'Op het podium was ik open over mijn gevoelsleven, maar als ik het toneel afstapte, was ik zo gesloten als een mossel'

'Mijn loopbaan, mijn leven en mijn gezin zijn allemaal het resultaat van toeval. Het is mijn kant op komen waaien'

om hem te laten weten hoe veel ik van hem hield. In eerste instantie zag ik het als een brief. Later heb ik die muziek erbij geschreven en bracht ik hem een cassettebandje waarop ik het zong. Nadat hij het had beluisterd, zei hij dat het goed zat tussen ons. Toen wist ik dat hij het mooi vond.” „Dat liedje is allang niet meer alleen van mij. Het is ongeveer nationaal erfgoed geworden. Ik ken mensen die er een hekel aan hebben, omdat ze een slechte band met hun vader hebben. Maar voor anderen heeft het een grote betekenis. Die draaien het bij de begrafenis van hun vader.” „Mijn eigen vader herstelde toen gelukkig nog. Hij werd nog een krasse grootvader van 91. Hij overleed in 2014.”

1991 Verliefd

Het succes van 'Papa' werd de basis voor zijn theaterturneés. „In die tijd kwam ik op een terras in Antwerpen Johannes Kerckorrel tegen. Hij is een Zuid-Afrikaanse zanger en muzikant. We werden vrienden en ik ben met hem naar Zuid-Afrika gegaan voor optredens. Ik werd meteen verliefd op die taal en dat land. En dat was gek, want ik kom uit de politiek-linkse hoek, waarin we dachten dat iedere blanke in Zuid-Afrika een racist was die de zwarten onderdrukte. Heel fout natuurlijk, want daarmee denk je eigenlijk net zo racistisch als degene die je ervan beschuldigt. Dat de werkelijkheid genuanceerder was, merkte ik daar pas echt. Op het gebied van sociale constructies, muziek en taal heb ik daar veel geleerd. Ik was er op zoek naar iets achter de horizon en ik vond het daar.”

2007 Mossel

Hij wordt verliefd op de Zuid-Afrikaanse Varenka Paschke, een beeldend kunstenaar. Ze gaf Nelson Mandela schilderles, maakt beelden en illustreerde boeken met zijn teksten. Ze trouwen. Waarom zij zijn vrouw werd? „Misschien klinkt dat heel nuchter en zakelijk, maar ik denk dat het is bepaald door het moment waarop ze in mijn leven kwam. Eerder stond ik er niet voor open. Ik was altijd maar aan het schrijven en optreden. Op het podium was ik open over mijn gevoelsleven, maar als ik het toneel afstapte, was ik zo gesloten als een mossel. Toen ik haar ontmoette was ik voorbij de veertig en dacht: er moet iets gaan gebeuren. Ik wilde ook

1991 Verliefd

2007 Mossel

2009 Zoon

2020 Tijd

graag vader worden en voelde dat ik dat avontuur met haar kon aangaan.” „Het helpt dat ze kunstenaar is. Daardoor begrijpt ze mijn drang om iets te creëren. En ze weet ook dat dat geen proces is van negen tot vijf.”

2009 Zoon

Hun zoon komt ter wereld. Later volgen er een dochter en een tweede zoon. „Ze spreken Zuid-Afrikaans, Engels en Nederlands. Onze thuishaven is Kaapstad, maar als ik door Nederland en Vlaanderen tour, wonen we een paar maanden in Antwerpen. Dan gaan de kinderen daar naar school. Omdat ik een band heb met die drie landen tegelijk noemen ze me in Zuid-Afrika een lappendeken. Het is misschien een chaotisch leven, maar ik voel me daar heerlijk bij. Mijn loopbaan, mijn leven en mijn gezin zijn allemaal het resultaat van toeval. Het is mijn kant op komen waaien omdat ik dat toeval heb toegelaten.”

2020 Tijd

Hij gaat het land in met liedjes van zijn nieuwe albums 'Tijd om te gaan leven' en 'Ridder van Toledo'. „Het worden concerten vol optimisme en kleur. Gewoon een man aan de piano die het kind in zichzelf en in zijn publiek wakker kust. Nu ik ben thuisgekomen in een wereld zonder grenzen, gun ik iedereen daar een plek. Dus: alle slagbomen open en de verbeelding aan de macht, graag.”

Stef Bos in het kort:

Stef Bos (1961) groeide op in Veenendaal. Hij volgde de lerarenopleiding in Utrecht en daarna een theateropleiding in Antwerpen. In 1991 scoorde hij in een hit met 'Papa', sindsdien zingt hij zijn werk in theaters in Nederland, Vlaanderen en Zuid-Afrika. Stef is getrouwd met de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Varenka Paschke. Ze hebben kinderen van tien, zeven en drie jaar. Ze wonen afwisselend in Zeeuws Vlaanderen en Kaapstad (Zuid-Afrika). Stef Bos komt met zijn concerten naar theaters in onder meer Hoofddorp (13/3), Hilversum (26/3), Alphen a/d Rijn (17/4) en Leiden (18/4).